

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

2012/2301(INI)

30.1.2013

ADVIES

van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

aan de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

over de gevolgen van de economische crisis voor de gendergelijkheid en de rechten van de vrouw
2012/2301(INI)

Rapporteur voor advies: Gabriele Zimmer

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. benadrukt het belang van het Europees platform tegen armoede en sociale uitsluiting, dat een vlaggenschipinitiatief is; vraagt de lidstaten om volledig gebruik te maken van het programma "Europa voor de burger" en het toekomstige programma voor sociale verandering en innovatie, met name als het gaat om de daadwerkelijke verwezenlijking van de doelstellingen inzake gendergelijkheid; onderstreept het belang van het Daphne III-programma, met name wat betreft de bescherming van vrouwen tegen iedere vorm van geweld en de verwezenlijking van een hoog niveau van gezondheidsbescherming, welzijn en sociale cohesie; dringt er bij de lidstaten op aan om de nodige stappen te ondernemen om het Europees Sociaal Fonds, dat een belangrijke rol speelt bij de beroepsintegratie door middel van onderwijs- en opleidingsbeleid, aan te spreken en gebruik te maken van de middelen die beschikbaar zijn voor programma's die gericht zijn op armoedebestrijding;
2. verzoekt de Commissie en de lidstaten een algemene benadering ten aanzien van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in al het beleid te integreren, met name op werkgelegenheidsgebied, teneinde de indienstneming van vrouwen te vergemakkelijken, en deze benadering op te nemen in de werkgelegenheidsrichtsnoeren van de EU; verzoekt de Commissie en de lidstaten tevens om gendergelijkheid te waarborgen in de context van het economische bestuur, duurzame ontwikkeling en groene banen, beroepsopleiding en -opleidingen, migratie, samenwerking en ontwikkeling, gezondheid en veiligheid, en de maatregelen die worden ontworpen of uitgevoerd om de gevolgen van de crisis en de daarmee samenhangende bezuinigingsmaatregelen tegen te gaan of te beperken;
3. dringt er bij de lidstaten op aan het directe en langetermijneffect van de economische crisis op vrouwen te evalueren en op de voorgrond te plaatsen, met name wat betreft de vraag of en hoe zij bestaande ongelijkheden tussen mannen en vrouwen verergert, alsook hiermee samenhangende gevolgen zoals een verhoogd risico op geweld op grond van geslacht, een verslechterende gezondheid van moeder en kind en armoede onder oudere vrouwen;
4. roept de Commissie op een verdere aanpassing van de structuurfondsen te overwegen, teneinde aanvullende steun te waarborgen voor sectoren waarbinnen veel vrouwen werkzaam zijn en die waarschijnlijk gevolgen zullen ondervinden van de crisis, evenals steun voor kinderopvang, opleiding en toegang tot arbeid;
5. merkt op dat in veel lidstaten het werkloosheidspercentage onder vrouwen voortdurend hoger ligt dan onder mannen, hetgeen de situatie voor vrouwen op de arbeidsmarkt extra moeilijk maakt, terwijl ze daar al geconfronteerd worden met bestaande uitdagingen, waaronder directe of indirecte discriminatie, meervoudige discriminatie van kwetsbare vrouwen, zoals vrouwen met een handicap, het bestaan van het glazen plafond, het beloningsverschil ten opzichte van mannen, deeltijdarbeid, onzekere arbeidsomstandigheden, armoede onder werkende vrouwen, een hoge concentratie in de

informele sector met lagere lonen, uitbuiting van huishoudelijk personeel dat voor het grootste gedeelte uit migrantenvrouwen bestaat, minder sociale bescherming en ontoereikende pensioenen als gevolg van voornoemde factoren, de radicale hervorming van sociale voorzieningen met negatieve gevolgen voor arme families en alleenstaande ouders, alsmede belastingstelsels die voor vrouwen ongunstig uitvallen; vraagt de lidstaten maatregelen te nemen om de arbeidsmarktsegmentatie te bestrijden ter bevordering van de toegang van vrouwen tot hoogwaardige werkgelegenheid met een fatsoenlijke beloningsstructuur en voldoende sociale bescherming;

6. is van mening dat de huidige crisis langetermijngevolgen voor vrouwen zal hebben, omdat de arbeidsmarkt in hoge mate op grond van geslacht gesegregeerd is, waarbij vrouwen zijn geconcentreerd in sectoren die worden gekenmerkt door lage lonen, informele en parttime arbeidspatronen, met directe gevolgen voor de pensioenbijdragen van vrouwen; onderstreept dat het van belang is de arbeidsmarktsegmentering en de fundamentele oorzaken van de feminisering van armoede aan te pakken door zowel adequate sociale bescherming te bieden in overgangssituaties en in geval van tijdelijke of deeltijdcontracten, als toegang te verschaffen tot faciliteiten voor opleiding, loopbaanontwikkeling en voltijds werk; verzoekt om de vaststelling van optimale werkwijzen en aanbevelingen voor de lidstaten met het oog op hun maatregelen op nationaal niveau om de integratie of herintegratie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bevorderen en meer in het algemeen de armoede onder en de sociale uitsluiting van vrouwen en kinderen uit te roeien;
7. constateert dat bezuinigingsmaatregelen, zoals het snijden in sociale en gezondheidsvoorzieningen op nationaal niveau, doorgaans in de eerste plaats gevolgen hebben voor vrouwen en meisjes; wijst erop dat algemene ongelijkheden tussen mannen en vrouwen ertoe bijdragen dat vrouwen vaak de exclusieve verantwoordelijkheid op zich nemen voor kinderen of zieke familieleden, hetgeen betekent dat bezuinigingen op overheidssteun de onbetaalde werklast voor vrouwen vergroot;
8. merkt op dat er tussen salarissen voor mannen en vrouwen een verschil van bijna 17% bestaat; verzoekt de lidstaten erop toe te zien dat mannen en vrouwen voor hetzelfde werk hetzelfde salaris ontvangen, en een einde te maken aan discriminatie op grond van geslacht; verzoekt de Commissie zo spoedig mogelijk een ontwerprichtlijn te presenteren met maatregelen om een einde te maken aan het loonverschil tussen mannen en vrouwen voor hetzelfde of gelijkwaardig werk;
9. benadrukt dat rechten voor vrouwen niet moeten worden gezien, begrepen of nagestreefd als rivaliserend ten opzichte van rechten voor mannen, aangezien de verbetering van het zorgaanbod en de overheidsvoorzieningen voor gezinnen een voorwaarde is voor de participatie van zowel mannen als vrouwen op de arbeidsmarkt; wijst erop dat het delen van huishoudelijke en gezinstaken moet worden bevorderd; verzoekt de lidstaten met maatregelen te komen of bestaande maatregelen uit te breiden om een einde te maken aan genderdiscriminatie en oneerlijke taakverdeling, bijvoorbeeld door mannen aan te moedigen gebruik te maken van hun recht om voor kinderen en zieke of gehandicapte familieleden te zorgen;
10. benadrukt dat het belangrijk is het macro-economische, sociale en arbeidsmarktbeleid te

hervormen teneinde economische en sociale rechtvaardigheid voor vrouwen te waarborgen, strategieën te ontwikkelen ter bevordering van de eerlijke verdeling van rijkdom, een minimuminkomen en behoorlijke lonen en pensioenen te garanderen, het loonverschil tussen mannen en vrouwen te verkleinen, meer kwalitatief hoogwaardige banen voor vrouwen te creëren waaraan rechten verbonden zijn, om hen in staat te stellen te profiteren van hoogwaardige publieke voorzieningen, en de sociale voorzieningen en de plaatselijke dienstverlening te verbeteren, met inbegrip van crèches, peuterspeelzalen en andere vormen van voorschoolse opvang, dagopvang, gemeenschappelijk buurthuizen en centra voor gezinsondersteuning, alsmede "intergenerationele centra";

11. is van mening dat gelijkheid tussen mannen en vrouwen een fundamentele Europese doelstelling is en een van de belangrijkste antwoorden vormt op de huidige economische en financiële crisis;
12. merkt op dat de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op het gebied van werkgelegenheid, lonen, loopbaanonderbrekingen en parttimewerk wegens gezinsverplichtingen aanzienlijke gevolgen hebben voor de berekening van pensioenen en dat vrouwen bijgevolg vaak lagere pensioenen hebben en een groter risico lopen in armoede te vervallen; verzoekt de lidstaten hun socialezekerheidsstelsels te herzien met het oog op de individualisering van pensioenrechten en aanspraken uit hoofde van socialezekerheidsregelingen, om zo een einde te maken aan het "kostwinnersvoordeel" en gelijke pensioenrechten te garanderen;
13. wijst erop dat loononderhandelingen als gevolg van de crisis in toenemende mate worden gedecentraliseerd en dat seksesegregatie de collectieve loononderhandelingen op de proef stelt; erkent de rol die de sociale partners, en met name de vakbonden, kunnen spelen bij de agendering van deze kwestie bij de onderhandelingen;
14. dringt bij de lidstaten aan op een actief arbeidsmarktbeleid, een sterke sociale dialoog, arbeidsnormen en sociale bescherming, teneinde de rechten van vrouwen, met inbegrip van migrantenvrouwen, te waarborgen en gedwongen arbeid en zwartwerk te bestrijden;
15. verzoekt alle lidstaten het verdrag van de IAO inzake huishoudelijk personeel (Verdrag 189) te ratificeren;
16. onderstreept het belang van actief arbeidsmarktbeleid, arbeidsinspecties en sociale dialoog, alsook van bijscholing teneinde de vergroening van de economie te bevorderen;
17. dringt bij de lidstaten aan op specifieke programma's om de actieve inclusie of re-integratie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bevorderen, en op specifieke mogelijkheden voor "een leven lang leren", teneinde te voorzien in de vaardigheden en kwalificaties, zoals empowerment, vertrouwens- en capaciteitsopbouw, die nodig zijn om de sociale en werkgelegenheidsdoelstellingen van de Europa 2020-strategie te halen;
18. vraagt de lidstaten om de deelname van vrouwen aan het besluitvormingsproces met betrekking tot beleidsantwoorden op de crisis te waarborgen en de maatregelen vast te stellen die nodig zijn om een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen, zoals een onbelemmerde en gelijke toegang tot betaalbare openbare en particuliere kinderopvang voor kinderen van alle leeftijden en zorgfaciliteiten voor afhankelijke

personen met passende openingstijden; dringt aan op de bevordering van adequate moederschaps-, vaderschaps- en ouderschapsverlofregelingen en de ondersteuning van initiatieven van ondernemingen die flexibele werktijden en interne kinderopvang aanbieden, alsmede op de toewijzing van meer middelen voor onderwijs, programma's voor een leven lang leren en beroepskwalificatie- en herscholingsprogramma's en de invoering van adequate steun voor gezinsverzorgers, inclusief respijtzorg;

19. verzoekt de EU en de lidstaten om beleid en programma's te ontwikkelen waardoor werk en gezinsleven beter met elkaar kunnen worden gecombineerd; onderstreept de noodzaak van investeringen in betaalbare universele kwaliteitsdiensten – zoals kinderopvang, scholen waar kinderen de hele dag terecht kunnen en ouderenzorg – die gendergelijkheid helpen bevorderen, zorgen voor een beter evenwicht tussen werk en gezin en een kader creëren dat de mogelijkheid biedt toe te treden of terug te keren op de arbeidsmarkt;
20. onderstreept dat vrouwen vaak als eerste hun baan verliezen of hun loon zien dalen in tijden van crisis; is van mening dat bescherming van de sectoren waarin vrouwen doorgaans werkzaam zijn derhalve een noodzakelijke maatregel is om de eerste gevolgen van een economische crisis te verlichten en te voorzien in stabiliteit op de langere termijn;
21. betreurt het dat er in de jaarlijkse groeianalyse 2013 niets staat over verhoging van de arbeidsparticipatie van vrouwen, hoewel dit een van de kerndoelen van de EU 2020-strategie is; verzoekt de Raad bij de goedkeuring van de richtsnoeren voor het economisch beleid van dit jaar in het kader van het Europees Semester de bevordering van de arbeidsparticipatie van vrouwen als prioriteit toe te voegen;
22. verzoekt de lidstaten eveneens beleid met betrekking tot beroepsopleidingen te ontwikkelen;
23. onderstreept de noodzaak om de gevolgen van de economische en financiële crisis voor gezinnen te verminderen (waarbij vooral te denken valt aan gescheiden gezinnen en situaties waarbij de kinderen aan de zorg van familieleden of instanties zijn toevertrouwd), met inbegrip van alleenstaande ouders en rekening houdend met het feit dat vrouwen vaak de huishoudelijke taken op zich nemen;
24. merkt op dat er tussen de lidstaten verschillen bestaan bij de arbeidsparticipatie van vrouwen, die varieert van 48,6% tot 77,2%, en is van mening dat dit per geval om specifieke maatregelen vraagt om de EU2020-doelstellingen te halen;
25. benadrukt de noodzaak om ondernemerschap onder vrouwen te bevorderen door vrouwen aan te sporen hun eigen bedrijf op te zetten en door de toegang van vrouwen tot financiering te vergemakkelijken;
26. waarschuwt dat de huidige crisis ertoe kan leiden dat het risico voor vrouwen op huiselijk geweld groter wordt;
27. maakt zich zorgen over de zware ingrepen in de overheidsuitgaven ten gevolge van bezuinigingsmaatregelen die ertoe leiden dat er ernstig geneden wordt in banen en diensten binnen de publieke sector, waaronder met name vrouwen te lijden hebben en waardoor zij werkloos worden of zich gedwongen zien om betaald werk in te ruilen voor

onbetaald werk, zodat zij een nog groter gevaar lopen om tot armoede te vervallen;

28. wijst er nogmaals op dat er maatregelen moeten worden genomen om de segregatie op grond van geslacht op de arbeidsmarkt te verminderen, zowel horizontaal (de oververtegenwoordiging van vrouwen in beroepen met lagere inkomens) als verticaal (de ondervertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies en de besluitvorming); benadrukt dat onzekere arbeidsomstandigheden nog steeds een genderkwestie zijn, niet alleen in laaggeschoold werk en in beroepen die een laag kwalificatieniveau vereisen, maar ook in banen waarvoor hoger onderwijs is vereist, zoals onzekere functies in de academische wereld, waarbij vrouwen oververtegenwoordigd zijn;
29. onderstreept dat vrouwen in de huidige omstandigheden van economische crisis en begrotingsdiscipline over minder middelen beschikken om zichzelf en hun kinderen te beschermen tegen geweld, en dat het dus des te belangrijker is om de directe financiële consequenties van geweld tegen vrouwen en kinderen voor het gerechtelijk apparaat, de sociale dienstverlening en de gezondheidszorg te voorkomen;
30. maakt de lidstaten opmerkzaam op het feit dat er behoefte is aan inkomensondersteunende maatregelen, waaronder regelingen voor minimuminkomens en sociale ondersteuningsprogramma's voor mensen die moeite hebben om in hun fundamentele levensbehoeften te voorzien, in het bijzonder mensen met kinderen of zorgtaken en dan vooral alleenstaande ouders;
31. benadrukt de noodzaak van een gendereffectbeoordeling en genderbudgettering bij alle maatregelen die worden genomen en alle fondsen die worden aangewend om de economische crisis te bestrijden, met name het ESF; dringt er bij de lidstaten op aan om genderbudgettering krachtig te ondersteunen teneinde de gendergelijkheid te bevorderen, door de negatieve gevolgen voor inkomsten en uitgaven te corrigeren en bestuur en aansprakelijkheid te verbeteren, met name voor wat betreft de nationale begrotingen;
32. onderstreept het belang van investeringen in vrouwen en gendergelijkheid;
33. is bezorgd over de situatie van vrouwen in plattlandsgebieden, waar de toegang tot verschillende diensten is verslechterd; verzoekt de lidstaten in plattlandsgebieden te zorgen voor functionerend openbaar vervoer, medische zorg en andere essentiële diensten, om de migratie naar de grote steden te beperken en te voorkomen dat perifere gebieden worden gemarginaliseerd;
34. dringt er bij de lidstaten op aan de participatie van vrouwen op alle niveaus van de besluitvorming te verbeteren;
35. verzoekt de Commissie en de lidstaten het ondernemerschap onder vrouwen sterker te bevorderen, o.a. door financiële steun te bieden aan vrouwelijke ondernemers;
36. wijst erop dat in tijden van crisis veel goederen en diensten waarvoor voorheen werd betaald, zonder enige vorm van beloning door vrouwen worden geproduceerd of verricht in het huishouden; benadrukt derhalve dat er behoefte is aan uitgebreidere officiële statistische gegevens die ook onbetaalde arbeid omvatten, zodat het effect van de crisis en de bezuinigingsmaatregelen op de arbeidsmarktsituatie van vrouwen en mannen volledig

kan worden geëvalueerd;

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.1.2013
Uitslag eindstemming	+: 37 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Georges Bach, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Marian Harkin, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Andrea Zanoni
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Malika Benarab-Attou, Sergio Gutiérrez Prieto, Richard Howitt, Paul Murphy, Ria Oomen-Ruijten, Gabriele Zimmer
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Jens Nilsson